

PROPR ETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foarte înscrisă în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1928.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei

Unitatea

Foale bisericicească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Certitudini

Nimic mai chinuitor, între atâtea blesteme ale războiului, ca nesiguranța totală în care ne-a îmbrăncit. Nu mai există o scară de valori, și orice posibilitate de a evalua viitorul a încetat. De aici marea neliniște ce a pus stăpânire pe suflete; de aici jocul ciudat al faptelor și atitudinilor contradictorii, aparent neexplicabile. Până și risipa sfidătoare la care se dedau, în mijlocul mizeriei crescânde, o seamă de profitori imorali, aici își află ultima deslegare.

O certitudine a rodit totuși, și această prăbușire apocaliptică: certitudinea sacrificiului. Toți, conducători și cetățeni, mareșali și soldați, funcționari și muncitori în fabrici, sunt de perfect acord în ambele tabere beligerante asupra acestei dogme fundamentale: că trebuie să aducem sacrificii mari, tot mai mari pe zi ce trece, până la jertfa totală și supremă. Nici un bun, nici o valoare oricât de dragă, nu scapă de acest imperativ inexorabil. Mai curând ori mai târziu ni se vor cere toate; la toate le vine rândul. — După patruzeci de luni de război, Europa se prezintă perfect unificată în această atitudine: frontierele naționale au dispărut, destinul unitar al continentului este manifest.

Vestind popoarelor necesitatea unor sacrificii tot mai mari și a unor suferințe ne mai auzite, conducătorii promit că victoria sigură va plăti totul și ne va despăgubi pentru toate. — O simplă promisiune, care e departe de a fi convingătoare. Dimpotrivă, pare cert că biruința finală nu va putea compensa durerile și nu va putea reface valorile irosite nici chiar pentru biruitori. Războiul trecut, cu urmările lui, a dovedit cu totul vană iluzia biruitorilor de atunci de a se reface în contul celor învinși. De astă dată istoria se va repeta mult mai categoric. Sleirea puterilor va fi atât de generală și totală, încât nimeni nu se va putea gândi la reparațiuni considerabile realizate dela adversar. Dimpotrivă, vor trebui decenii de muncă încordată, pe toată linia, de sacrificii noi impuse tuturor, învingători și învinși, pentru a vindeca rănille și a restaura ruinele, pentru a îngriji legiunile invalizilor și a educa mulțimile orfanilor.

Și totuși, nimeni nu se îndoește de inexorabila necesitate a sacrificiilor ce se cer și, dincolo de bezna nesiguranței în care plutim, speră într'un viitor mai bun, într'o dreptate mai mare, într'o eliberare generală din cătușele nedreptăților și necazurilor din trecut. — Acest sentiment comun nu-i de disprețuit. El înseamnă un progres uman față de felurile și orgoliile dela începutul războiului. Astăzi nimeni nu mai are curajul de a mărturisi că se bate pentru cuceriri materiale, de orice fel. Ci toți luptă doar' pentru a-și apăra ființa și

Uitare vinovată

(+) Sentimentele de suprafață nu dăinuiesc. E de ajuns un vântuleț ca să le spulbere. Prieteniile ușuraticе, ca și legăturile frivole, se ofilesc repede și pier în noaptea fără stele a uitării. — Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Dar sunt și simțeminte pentru cari trebuie purtat războiul cu vremea. Intre aceste simțeminte de cultivat cel dintâiu, după iubirea lui Dumnezeu, e iubirea față de cei scumpi nouă prin legăturile legii, limbii, sânelui, înrudirii spirituale, ori a îndatoririi la recunoștință, fie aceștia vii, ori trecuți peste pragul veșniciei. Intr'asta însă greșim mult aproape toți, mai ales în ce, privește morții. Avem și o vorbă jalnic de adevărată: „Fața astrucată, repede-i uitată“. Pricini pentru a da uitării pe cei ce nu mai petrec între noi se află totdeauna. Și cine caută anume, găsește câte vrea.

Nici una însă nu-i îndreptățită. Noi știm doar că morții trăiesc. Mai știm apoi din izvorul descoperirii dumnezeiești că cei cari apucă dincolo, în fața dreptului Judecător, împovărați de datorii făcute și neplătite aicea, vor fi trimiși la temniță, de unde nu vor scăpa până nu vor plăti și banul cel din urmă. Și câți vor fi cei ce nu vor avea nimic de plătit pe lumea cealaltă, în flacărele focului curățitor?

Grăbiți, ușuratici și cu gândul numai la noi, cum suntem, ne scapă ușor din vedere

libertatea! Modestia aceasta, impusă de nevoi, nu este inutilă pentru viitoarea împăcare.

Totuși, privind lucrurile numai în perspectivă omenească, a spera în miracolul unei dreptăți ce răsare din forță, a ordinei ce se încheagă din chaos, a iubirii ce s'ar naște din ură, a progresului rezultat din distrugere, e o iluzie deșartă și illogică. Numai creștinul are drept la resemnare senină; numai pentru credincios speranța razimă într'o certitudine. Fiindcă el, și numai el știe, că pânza istoriei nu-i opera hazardului, nici a răutății omenești, ci e țesută de mâna nevăzută a Atotputernicului, mână iubitoare chiar și atunci când pedepsește.

De aceea creștinul acceptă cu filială încredere și valorifică suferințele prezentului spre propria desăvârșire, conform rezumatului de înțelepciune pe care-l dă Sf. Pavel: „Și nu numai atât, ci ne și lăudăm în suferințe, bine știind că suferința lucrează răbdare, și răbdarea încercare, și încercarea nădejde; iar nădejdea nu se rușinează, pentru că iubirea lui Dumnezeu s'a vărsat în inimile noastre, prin Spiritul Sfânt cel dăruit nouă“ (Rom. 5, 3-5).

că tată, mamă, frați, surori, binefăcători, ori tovarăși de păcate mărturisite înainte de săvârșirea din viață, dar neispășite, se chinuesc acum înspăimântător, așteptând ajutorul nostru, odată ce ei, după negreșelnica învățătură a Bisericii, acum și acolo, nu-și mai pot fi șieși de nici un ajutor. Auzim de atâteaori acest adevăr, și îl mărturisim și și noi cu gura. Dar nu-l simțim, nu-l trăim, nu arătăm cu fapta că lumina lui ne-a străbătut ființa. Deși Mireasa Domnului, în rânduelile ei liturgice, nu încetă a ne aduce aminte, când cu glas înalt, când cu rugăciuni rostite în taină, de această datorință a celor vii față de cei morți. Ba, între altele, a rânduit Sâmbăta lui Lazar de zi a morților, cu sfântă slujbă potrivită gândului său cucernic. (Așa e și dispoziția Consistorului Arhiepiscopesc din 10 Martie 1928). Câți vor fi respectând însă după cuviință sfânta rânduală bisericicească?

Adevăr sfânt: Credința fără fapte moartă este. Biserica noastră română unită caută să fie biserică vie. Dovada că e vie va face-o arătând, pe temeiul de fapte, că pentru ea și cultul morților e o realitate mare și stăpânitoare, nu o himeră de zile rari și fastuoase. Cimitirile îngrijite sunt un semn grăitor, care-și are culminarea în jertfele liturgice oferite pentru sufletele celor ce așteaptă fericita înviere în mormintele din margine de sat. „Ochii vlădicilor“, protopopii, ar fi bine să-și facă chestie de conștiință din cercetarea cimitirelor de câte ori fac vizite prin parohii, și din îndreptarea celor ce vor fi de îndreptat sub acest raport. Progadia e o oglindă discretă și nemincinoasă a păstorului care și-a petrecut aci oițele în calea lor cea din urmă.

Se ridică glasuri că la noi nu se prea dau sf. liturghii pentru răposați. Dar întâiu de toate: Câți preoți pot mărturisi cu mâna pe inimă că au slujit mai des sf. liturghii fără plată pentru sufletele celor ce le-au dat viața trupească, apoi, pentru cei ce i-au împărtășit de harurile credinței și de alte haruri, ca să nu mai pomenim de cutare enoriaș socotit mai lipsit de așa ceva poate chiar în urma tembelismului, ori a păcătoșeniei păstorului său sufletesc? Și apoi câți dintre preoții cari au lăsat respectabilă moștenire materială urmașilor, s'au îngrijit să rămână după ei și ceva fundațiune liturgică drept dovadă de nedesmințit a credinței lor în celea ce ne așteaptă pe toți după moarte? — Ori doară toți cred că intră de drept în raiul, fără să mai aibă lipsă de mila cuiva?

Să traducem vorba în faptă! Preoții în rândul întâiu. Mai ales preoții de mir. Pentru că asupra lor apasă cele mai grele poveri.

Și ei sunt aceia — cu rare excepții — cari sunt cei dintâi dați uitării de turmă pentru că-i turmă de căseni, pentru că dușmanii o-mului căsenii lui (pentru cari a făcut atâtea din greșelile sale), și de frații în Domnul, pentru că așa a făcut și el cu alții și — in quo quis peccat, in eo punietur. Incredere, în ce privește „sufrajiile“ frățesti post mortem, pot să aibă călugării. Acolo chestia aceasta e luată în serios, și îndeplinirea acestei îndatoriri e chestie de conștiință și de — control. Și se îndeplinește nu numai la poruncă, ci și din iubire, și fără plată. Alții însă nu pot avea încrederea aceasta. Ori cel puțin nu e semn de prevedere omeneste înțeleaptă o asemenea încredere. De aceea: Stăruie de alții să fie milostivi cu cei trecuți în lumea veșniciei. Și pentru ca vorba ta să apese cu atât mai greu în cumpănă, dă tu însuși pildă de largă înțelegerea acestui articol decredință. Și să fi sigur de făgăduința Mântuitorului: Cu măsura cu care măsurăți, vi-se va măsura. — Într'aceea „Ochii vlădicilor“ să fie deschiși și în direcția aceasta.

Astăzi mie, mâne ție. Și rând pe rând ne ducem toți. Bine și cuminte este să ne gândim din vreme la cele ce o să fie. Testamentul sf. Efrem ar trebui să fie al tuturor slujitorilor altarelor: „Ca merinde de drum pe calea veșniciei să-mi fie mie, fraților, rugăciuni, psalmi și jertfe. Și când se vor împlini treizeci de zile, prăsnuiți-mi pomenirea. Pentru că asta cu dor o doresc cei morți: ajutor pe calea jertfelor pe cari le aduc cei vii“. — Cetitorii acestor rânduri sunt vii. Să nu se facă vinovați de uitare păcătoasă față de cei cari își au toată nădejdea și scăparea în marinositatea lor. Cât poate face mâna ta, fă, până mai ai vreme. Căci vine noaptea întru care nime nu mai poate lucra nici pentru sine, nici pentru alții. Și când nici nu gândești, poți intra în noaptea aceasta.

Să ne iubim morții. Căci iubindu-i pe ei, ne iubim pe noi. Și facem punte de aur între cer și pământ.

Misiuni poporale. În luna Martie din acest an, în Arhidieceză s'au ținut misiuni poporale în următoarele parohii: La Voila (vic. Făgăraș) din 6-13 Martie. Misionar a fost P. Miron Moldovan dela Obreja. S'au apropiat de Sf. Taine 360 credincioși și au fost primite în mod solemn în Reuniunea mariană 40 de membre. La sfârșitul misiunilor Dl. Traian Șuteu, insp. școl. pensionar a mulțumit părintelui misionar pentru munca depusă. Credincioșii păr. Andreiu Radeș au cercetat biserica foarte regulat în aceste zile de înălțare sufletească.

La *Dridiș* tot P. Miron Moldovan a cuvântat din 13-18 Martie. Și aci aproape toți credincioșii păr. Gheorghe Boeriu s'au apropiat de Sf. Taine, primindu-se 35 de membre în Reun. mariană. În ambele locuri încheierea s'a făcut în prezența păr. George Ivan, vicarul Făgărașului.

În protopopiatul *Holodului*, (eparhia Orăzii), în primăvara aceasta s'au ținut misiuni pentru popor în parohiile: Ceica, Sititelec și Dumbrăvița mică.

1. În parohia *Ceica* misiunile au fost conduse de către Cuv. Sa P. Alex. Ghiuzan dela Mănăstirea din Drăgești, în zilele de 21-25 Martie, în cadrele Sf. Liturghii și a Paraclisului. Rugăciunile au fost oferite pe rând: pentru cei plecați pe front, pentru cei căzuți în războiu și pentru biruință și pace. Atât în decursul misiunilor, cât și în sfârșitul acestora s'au apropiat de Sf. Taine un număr frumos de credincioși. Misiunile s'au încheiat într'o atmosferă de sărbătoare în ziua Bunei-vestiri, participând și protop. districtual Cornel Marian, care a și vorbit credincioșilor la sfârșitul acestora.

2. În parohia *Sititelic*: misiunile au fost ținute de către păr. *Virgil Munteanu* în zilele de 25-28 Martie rostindu-se câte una-două predici la zi. La sfârșitul acestora, participând și păr. Cornel Marian, protopop districtual, s'a ținut o binecuvântare Euharistică în cadrele căreia a vorbit părintele protopop. S'a înființat Reuniunea Mariană, iar la sfârșit s'au

impărtășit cu Sf. Taine un număr mare de credincioși.

3. În *Dumbrăvița* misiunile le-a făcut Cuv. Sa Alex. Ghiuzan cu câte două predici la zi, mărturisiri și împărtășiri zilnice. Misiunile s'au terminat în ziua de 1 Aprilie într'o atmosferă de sărbătoare, având loc și sinodul protopopesc de primăvară. (P. C.)

Discuțiuni catehetice

Ori cât s'ar discuta și scrie despre cateheză, nici odată nu e *prea mult*. Fiindcă educarea celor mici este o problemă esențială a vieții creștine. Discuțiunile însă, se înțelege, trebuie să fie *sine ira et studio*, inspirate din iubire curată pentru cauză. — În acest spirit voi încerca să fixez aci câteva principii fundamentale privitoare la catehizare.

1. *Datoria păstorului de suflete de a catehiza este categorică.*

Raportul dintre el și copiii de școală este cel dintre mamă și fiu. Mama își nutrește copiii cu toată grija și cu toate sacrificiile, găsindu-și în această jertfă suprema bucurie; tot așa trebuie să purceadă preotul în cele sufletești. Dumnezeu însuși îi încredințează lui pe cei mici: „Primește pruncul acesta și mi-l nutrește, iar eu îți voi da răsplătirea ta“. — Numai o mamă anormală nu-și împlinește această datorie esențială, sau dacă e normală, va fi pedepsită și de Dumnezeu și de legile omenești. — Această situație trebuie s'o aibe și păstorul sufletesc neglijent. Dumnezeu îl va pedepsi fără doar și poate; nu trebuie să scape însă nici de sancțiunea legii omenești.

Mai marii Bisericii au și dat, în repetite rânduri, porunci categorice în această privință. Așa, între altele, *Pius X*, în enc. din 15 Mai 1905 și *Pius XI* în enc. „*Orbem catholicum*“ din 29 Iunie 1923. Același a înstituit un oficiu special pentru promovarea catehezei, pe lângă S. Congr. a Conciliului; iar în 12 Martie 1930 a conferit indulgențe ample catehetilor și catehumenilor. Ca să nu mai

FOIȚA „UNIRII“

Cărțile zilei

P. Dr. DOMINIC NECULĂEȘ: Mărgăritarul sau Virtutea Curăției Desăvârșite.

Această lucrare a Păr. Dr. Dominic Neculăeș umple în parte un gol mult simțit în literatura românească religioasă, mai mult decât săracă în acest fel de scrieri.

Dacă unele adevăruri de credință, și mai ales de morală, pătrund greu în înțelegerea multor credincioși intelectuali, aceasta se datorește, în mare parte, faptului că nimeni n'a cercat să le lămurească, sau dacă s'a făcut ceva în această privință, s'a insistat prea puțin și cu argumente nu îndestul de convingătoare. Puținele cunoștințe de morală creștină învățate în anii de școală, chiar dacă au pătruns ceva mai adânc în suflete, cu vremea au dispărut, pentru că, în cele mai multe cazuri, nu s'a format o convingere puternică în stare să reziste aleșuirilor ademenitoare ale patimilor. Chiar și în cazul când convingerea e tare și rațiunea îți arată calea cea dreaptă, totuși fără luptă dărză și mai ales fără harul de sus, deprinderea virtuții e nespuse de grea, cum spune și Ovidiu (nu „Oratiu“!): „Video mellora, proboque: deteriora sequor“.

Dacă deprinderea oricărei virtuți nece-

sită convingere și luptă continuă fără nici un compromis, virtutea curăției le cere în măsură mai mare decât toate celelalte. Pentru că această virtute se opune celui mai puternic și ademenitor instinct.

Dar și biruința este în raport cu greutatea luptei, asigurând învingătorului cei mai străluciți lauri atât pentru viața aceasta, procurându-i cele mai alese satisfacții și plăceri spirituale, — cât mai ales pentru viața de dincolo.

Aceste adevăruri vrea să le lămurească P. D. Neculăeș în această carte, aducând argumente puternice și spulberând pseudo-argumentele unora, care cearcă să dovedească imposibilitatea deprinderii virtuții curăției, nu atât din convingere, cât mai mult pentru justificarea pasiunii proprii și măgulirea viciului lor.

Lucrarea cuprinde două părți, fiecare precedată de câte o introducere. Introducerea părții întâi arată că omul tinde, dela natură, spre dobândirea fericirii depline. Aceasta nu se poate ajunge decât urmând calea vieții morale. Trăirea morală implică însă în sine deprinderea virtuților, dintre care cea mai deosebită este a curăției, fiindcă aceasta formează cea mai aleasă podobă a sufletului, ridicându-l pe om pe aceeași treaptă cu îngerii. De aceea o și numește autorul „Mărgăritarul Evanghelic“. Se arată apoi că virtutea curăției trebuie să se deprindă în căsătorie și că ea se deprinde și afară de căsătorie.

În partea întâia a cărții, care cuprinde șapte capitole, se arată posibilitatea practicării și roadele spirituale pentru cei cari deprind această virtute.

Cu dovezi istorice culese din Vechiul și Noul Testament precum și din Sfinții Părinți se invederează stîmna față de virtutea curăției desăvârșite. Nu uită să se aducă și mărturia de stimă a oamenilor profani față de această virtute. Aceștia din urmă — unii dintre ei oameni de știință, mari medici — înlătură neafirmările preinșilor oameni de știință, cari se ridică contra acestei virtuți cu așa zisele argumente fiziologice. Se trece apoi la arătarea roadelor Curăției atât pentru individ, cât și pentru colectivitate, arătându-se și mijloacele de răspândire și păstrare a acestei celei mai alese virtuți, cum sunt: Frica de Dumnezeu, viața evlavioasă, mortificarea, incunjurarea prilejurilor rele.

După o introducere, în care se arată necesitatea de a se vorbi despre curăția preoțească, fiindcă, durere, nu numai dușmanii credinței și unii creștini, dar chiar și catolicii, ba mai mult, și unii membri ai clerului se ridică contra celibatului preoților, în partea a doua a lucrării, în patru capitole, se arată întâi că preotul deosebindu-se de ceilalți oameni chiar în virtutea slujbei sale, el trebuie să se deosebească și în privința desăvârșirii sale morale. Această părere au avut-o și păgânii la cari preoții necăsătoriți, virginele erau în mare stimă când păstrau nepângărită vir-

omenim celebra magna charta a educației creștine, dată de același mare Papă, în enc. *Nivni illius magistri*, care ar trebui meditată și azi de frază, de către toți membrii clerului.

Datoria aceasta este deosebit de importantă astăzi, când ne dăm seama cu toții că lumea cu toate așezările ei trebuie înnoită în spirit creștin. O astfel de schimbare nu se poate spera fără a crește generațiile noi în acest duh nou. Încă *Plato* scria: „Așa să creștem copiii ca din ei să se ridice, pe temelii vechi, o generație nouă, care să înlocuiască zeii conform legii și datoriei”. — Cât de nemăsurată va fi, în consecință, răspunderea preotului căruia i se va reproșa, că „mititeii au cerut pâine și n'a fost cine să-o frângă!” Ei, cari au predicat de atâtea ori porunca Domnului: „Fiți desăvârșiți, cum Tatăl nostru cel din ceruri desăvârșit este”, și să strădui să fie cei dintâi implinitori ai acestui cuvânt, vor trebui de bună seamă să asculte rostindu-se asupra lor teribila sentință dela *Osea* 4, 1-6:

„Domnul este în judecată cu locuitorii țării, fiindcă nu mai este credință, nici dreptate, nici cunoaștere de Dumnezeu în această țară. Ci este jurământ strâmb, minciună, rădăcină de rău, și desfrânare și silnicie, iar vărsările de sânge se țin lanț. Pentru aceasta țara va fi în jale, iar cei ce locuiesc în ea sunt fără răscăltăciune; chiar și dobitoacele câmpiei, și păsările cerului, până și peștii mării pier. — Dar oamenii să nu pornească certare și nimeni să nu caute mustră pe celălalt, ci împotriva ta preoate drept certarea mea. Fiindcă tu ai aruncat dela tine cunoașterea Domnului, și poporul te nimicește din lipsa științei... și eu te voi lepăda, ca să nu mai fii preot... căci nimeni nu învață poporul să meargă drept”. — Fiindcă: „cunoașterea lui Dumnezeu mai mult decât jertfa este” (*Osea* 6, 6).

Datoria de a catehiza fiind atât de grea, nu admite scuze: nici slăbiciunea fizică, nici lipsa ocupației, nici gospodărie, nici greutăți familiare, și cu atât mai puțin simpla neplăcere ori nepricepere a preotului de a se ocupa cu cei mici.

2. *Datoria de a catehiza este personală, a păstorului sufletesc, și el nu poate fi înlocuit prin nimeni, decât în cazuri foarte grave și cu aprobarea celor mai mari.*

Numai preotul, nu altcineva, are misiunea de a învăța cuvântul Domnului. El, și nu un simbrăș oarecare al său, capătă dela credincioși casă și pământ, lectical și stole. Pe el îl plătește țara, ca să-i crească cetățeni buni și de omenie. Iar maxima juridică spusă: „*primum officium, deinde beneficium*!” — Preotul e păstor, încredințat a-și duce turma la pășune; precum tot el, personal, răspunde de ea în fața lui Dumnezeu.

De altfel, obligația aceasta este limpede formulată în o serie întreagă de texte de lege. Cităm câteva:

Conc. Prov. I în tit. II, c. 9, 4 și în tit. IX, inculcă datoria parohului de a catehiza personal copiii dela toate categoriile de școli, până și pe cei cari învață particular; precum și tinerimea adultă. — „Foarte de folos și de lipsă socoti sf. săbor cum preoții în fiecare sat să facă învățătura creștinească” (S. Arhid. 1742 D. II. p. 1). „Silească-se preotul a învăța pe prunci în catehizație”. (S. Arhid. 1821. II. 7). — „Cinstiții preoți să facă pruncilor sara la vecernie catehizări”. (S. Arhid. 183. an. 6). „Sub decursul anului școlar să catehiza” (S. Arhid. 1869, can. 22).

Conferința Episcopescă ținută la Blaj în 7. IX. 1909 zice: „Cât de rău poate fi un preot, care implinește porunca Domnului de a învăța fără nici o căldură și bucurie, dar și mai rău e acela, care sub diferite pretexte neglijă cu totul împlinirea acelei datorii. El păcătuiește înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor și de pedeapsă se face vrednic”. Marele pedagog al bisericii noastre, Dr. Izidor Marcu scria: „nici docenții prin cari se substituie unii preoți nu au nici misiunea, nici autoritatea de lipsă spre a catehiza”. Deci dacă cel încredințat cu supravegherea și controlul activității preotului va afla la oara de religie pe altcineva și nu pe păstorul sufletelor, e natural să îi facă observații.

Iată ce spune în privința aceasta și păr. Dr. N. Brânzeu: „Salvarea poporului, bună starea pământească și vecinica lui mântuire depinde de formarea sufletescă ce o primește poporul prin înprimirea adevărilor religioase și prin mijloacele darului Dumnezeu. Temeiul acestei formări o constituie catehizarea copiilor. O muncă sublimă, decât care mai sublimă, dar și mai grea, puțin să vor găsi pe câmpul de activitate a preotului”.

Un protopop mai bătrân

O deciziune surprinzătoare. În ziarele de ieri s'a dat publicității următorul comunicat:

„Comisiunea pentru controlul publicațiilor, găsindu-se în ultimul timp în fața unui mare număr de cereri pentru reparația unor publicațiuni fără nici o legătură cu interesele naționale în timp de războiu, iar pe de altă parte constatând că publicațiile periodice în curs de apariție consumă cantități de hârtie pe care cererea pieții nu le justifică decât prin devierea foilor în comerțul de maculatură; — Văzând dispozițiunile legilor de românizare în vigoare și considerând interesul național cât și disponibilitățile de hârtie actuale; — Pentru a economisi hârtia de tipar și pentru a da urmare avertismentelor repetate ale Comisiunii prin presă și prin radio, cum și prin corespondența particulară, de un an încoace: Decide:

Incepând dela 25 Aprilie 1943, toate publicațiile săptămânale, ce nu îndeplinesc condițiunile art. 11 din suscitatul Decret Lege, vor apărea de douăzeci și patru ori pe an, adică bilunar”.

Nu ne putem ascunde mirarea și nedumerirea, în fața acestei decizii. — Îi înțelegem perfect expunerea de motive. Tocmai acuma, când trebuie să se facă o cât mai mare economie de hârtie, se întese cererile „pentru reparația unor publicațiuni fără nici o legătură cu interesele naționale”; iar altele, în curs de apariție, n'au alt rost decât acela de a livra comerțului hârtie de împachetat. Față de aceste devieri, Comisiunea trebuia să ia, fără îndoială, măsurile cuvenite.

Ce măsuri? După socoteala noastră simplă, n'avea decât să refuze aprobarea noilor publicații inutile, și să trieze pe cele existente, suprimând tot ce n'are un rost național-cultural. — Ce face însă On. Comisiune? Condamnă la apariție bilunară toate publicațiile săptămânale care nu sunt societăți pe acțiuni, indiferent că sunt bune ori rele, vechi sau nouă, că împlinesc o misiune idealistă ori sunt simple in-

teța curăției, și supuși disprețului și pedepșelor celor mai necruțătoare când o pângăreau. De altă parte, preotul necăsătorit are un mai mare înrâurire asupra cultivării sufletelor, poate depune o mai mare râvnă în împlinirea îndatoririlor sale, decât preotul căsătorit, împiedecat de multeori de grijile familiare.

În capitolele următoare se face apoi istoricul celibatului preoțesc în Biserica răsăriteană și în Biserica apuseană. Cu citate din *Veciul Testament* și din *Sfinții Părinți* se arată că și apostolii unii au fost necăsătoriți, iar ceilalți au păstrat curăția după îmbrățișarea postolatului.

Dacă celibatul nu a fost impus dela început, el a fost recomandat de către Autoritatea supremă și de către toți *Sfinții Părinți* cari l au îmbrățișat, și a fost îmbrățișat de mulți membri ai clerului atât în Biserica răsăriteană cât și în cea apuseană, ca o recomandare făcută de însuși Mântuitorul. Așa încât atunci când s'a impus, în Biserica apuseană, el era de mult în tradiția clerului acestei Biserici.

Capitolul ultim arată necesitatea curăției desăvârșite preoțești (celibatul) în urma îndatoririlor pe care preotul le are cu Dumnezeu și Prea sf. Fecioară. Curăția preoțească o pretinde și vocațiunea lui specială. În urmă se indică mijloacele pentru păstrarea curăției preoțești.

Cartea se încheie cu o potrivită și simțită regăciune pentru a avea preoți buni.

Lucrarea aceasta — despre care am amintit că umple un gol în literatura noastră religioasă — are calitățile unei adevărate cărți bune în toate privințele: Este scrisă cu metodă științifică, cu dragoste față de subiect, cu dovezi convingătoare și pentru cei mai puțin pricepuți adevărilor moralei creștine. Ea poate fi de cel mai mare folos sufletelor alese care găsesc în ea un sprijin de mare preț în dorința și voința de a practica această aleasă virtute.

Atât prin conținut cât și prin felul în care este scrisă, cartea aceasta este vrednică să ajungă în mâna credincioșilor, preoților, și mai ales în mâna cât mai multor tineri și tinere, ca să se lămurească deplin asupra adevărului în legătură cu floarea virtuților creștine, și „cine poate să cuprindă, să cuprindă”!

Gr. Pădureanu

M. THEODORIAN-CARADA: *Beizadea Mitică*. (București, Tip. Informația zilei. 1943, în 8°, 48 pag).

D. M. Theodorean-Carada, epitropul bisericii de pe strada Polonă, este cunoscut prin scrisul său multilateral. Are lucrări de drept canonic oriental, de istorie politică și bisericăscă, romane, memorii, precum și articole și chiar cărți de agiografie și apologetică. Fecundul teolog mirean și scriitor dela București colaborează și la reviste teologice din străinătate, cu studii asupra catolicismului românesc, (*Irenikon*, *L'Unité de l'Eglise*, etc.).

Îl întâlnim în toate revistele noastre bisericesti, căci e apologet pasionat al tuturor problemelor bisericesti. E preocupat de idealul nobil al reînnoirii — *Revistei Catolice* — din București de altădată și a celei conduse de marele luptător ardelean Vasile Lucaciu.

În lucrarea pe care ne-o trimite acum, face biografia lui Beizadea (= fiu de Domn) Dumitru Ghica. Fiind boer și trăind mereu în înalta societate, d. M. Theodorean-Carada a cunoscut familiile boeresti, despre cari aduce multe contribuții inedite, mai ales în urma faptului că e și un pasionat cercetător al istoriei. Autorul stabilește, că familia Ghica (din care avem azi mai mulți convertiți la catolicism, printre cari e și cunoscutul scriitor bisericesc Mons. Vladimir Ghica dela București) nu e de origine albaneză, ci de origine macedo-română. Dumitru Ghica s'a născut în 31 Mai 1816. A fost fiul lui Grigore Vodă Ghica și a soției sale Marghioala Hangerly. Micul D. Ghica a fost trimis la San-Petersburg la Cartea Tarului Nicolae Pavlovici, unde ajunge maior în Garda Imperială. S'a căsătorit cu Charlotte Dupont. Menționez, că o fiică a lui Beizadea Mitică, Maria, s'a căsătorit cu Edmond de Herz, devenind catolică. La Catedrala Sf. Iosif din București vitroul al treilea din dreapta altarului, reprezentând pe Sf. Ioan, a fost donat de ea. Se vede și azi inscripția „Charlotte Principesă Ghica”. Beizadea Mitică a muncit o jumătate de veac, având rol politic important. Autorul îl prezintă în adevărata sa lumină. L-a cunoscut, și memoria foarte precisă îl ajută să-i reconstitue viața cu multă exactitate.

(I. E. N.)

